

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

138. An peccatum confessum ut dubium debeat, cessante dubio, iterum
ut certum confiteri? Ex quo deducitur quid est dicendum in prædicto casu,
si exprimendæ essent circumstantiæ peccati dubij ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

& cursum
suprà in §.
ult. Ref. 134.
& quamvis
pro reserva-
tis in hoc
casu lege tam-
en infra in
tr. 8. ex Ref.
40. §. Ad se-
cundum, &
alias Ref. &
§. ejus an-
not.

disp. 4. m. 1539. Et hanc sententiam, tanquam probabilem, tenent etiam ex Societate Iesu duo Scriptores recentiores, Pellizzarius in *Man. Reg. tom. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 1. num. 56.* & Tamburinus in *Methodo expeditæ Confessionis, lib. 2. cap. 1. §. 4. num. 24.* Primò, quia, cum exposuerit illud, prout erat in conscientia, quod tantum exigit Tridentinum *sess. 14. c. 5.* est ab eo directè, tameti conditionatè, absolutus, perinde ac is, cuius peccatum à Sacerdote existimatur veniale, cum sit mortale: sicut enim Sacerdos tunc vult absolvere à peccato, prout est à parte rei; ita etiam in casu nostro; atqui peccatum, à quo quis directè absolutus est, non tenetur ex jure divino iteratò confiteri: ergo. Secundò: Ex communi sententia confessus se morosè delectatum decies circiter, si certò deinde deprehendat, se duodecies peccasse, nõ tenetur eas vices postea confiteri; & tamen eas non confessus est ut certas, sed modo dubio: atqui similis ratio urget in casu: ergo. Tertio: Dubius de voto, excommunicatione, &c. si petat dispensationem, soluitur omni obligatione, est deinde deprehendat certò emissum esse, &c. ergo idem est in casu. Ex communi tamen sententia, & praxi, tale peccatum est confitendum deinde ut certum: sed an praxis est scrupulo, an ex ratione orta, non disputo; videtur enim homo pœnitens non velle disputare, nec librare rationes; sed sequi securissimam partem.

§. Vnde ex his rationibus ad propositam difficultatem Auctores citati negativè responderunt. Sed ego non audeo recedere à communi Doctorum sententia affirmativa, à qua etiam ipsemet Cardinalis de Lugo nõ audet recedere, cum sit etiã recepta à communi praxi, & usu fidelium. Dico igitur, quòd si quis præmisit confessionem de peccato dubio, & postea recognoscit se certò peccasse; tenetur iterum ante summptionem Eucharistia illud tanquã certum confiteri, quicquid Doctores supracitati asserat in contrarium, inter quos numeradus est post hæc scripta uilius Leandrus de *Sacr. tom. 1. tr. 5. disp. 5. quest. 27.*

RESOL. CXXXVII.

An pœnitens, qui confessus est de peccato dubio, si postea scit certo, vel probabiliter illud peccatum commississe, vel fuisse mortiferum, teneatur iterum illud confiteri?

Et additur, hoc non procedere, quando pœnitens integre falsus est, peccatum, quod fecit, dubitat tamen esse mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est enim iterum illius peccati repetenda confessio, si postea alteruter doctor, vel alius consultus, norit id peccatum esse mortale. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 90. alias 91.

Sup. hoc in
duabus Ref.
seqq. & in
Ref. præteri-
ta §. Verum
& supra in
Resol. 134.
cursum in §.
ult. & lege
alium §. caru
notationu.

§. 1. **H**ic casus frequenter accidit, & affirmativam sententiam tenet Turrianus de *pœnit. quest. 9. art. 2. disp. 29. dub. 6.* ubi sic asserit: Hoc loco occurrit notandum, quod olim docui non semel de hac re rogatus, nempe, si post confessionem peccati in dubio pœnitens habeat notitiam certam, vel probabile iudicium, quòd tale peccatũ fuerit mortiferum, obligari pœnitentem ad manifestandum illud ut certum. Ratio est, quia peccatũ explicandum est in confessione, prout est in conscientia pœnitentis: prædictum autem peccatum jam est in conscientia pœnitentis, ut certum qua ratione non erat subiectum clauibus, sed solum ut dubium est. Ergo adest obligatio manifestandi illud in confessione. Ita Turrianus, & ante illum Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 69.* qui tamen optime addit, hoc non procedere, quando pœnitens integre falsus

Sup. hoc su-
pra in Ref.
28. §. 2. ad

est peccatum, quod fecit, dubitabat tamen an esset mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est iterum illius peccati repetenda confessio, si postea alteruter doctor factus, aut aliis consultis, norit id peccatum esse mortale. Ratio est, quia plene in confessione suum peccatum manifestavit, nec nova circumstantia explicanda occurrit, nec ad confessionis valorem est necessarium, ut pœnitens, aut Confessor sciat determinatè peccatum confessum esse mortale. Ergo.

RESOL. CXXXVIII.

An peccatum confessum ut dubium debeat, cessante dubio iterum ut certum confiteri?
Ex quo deducitur, quid est dicendum in prædicto casu, si exprimens esset circumstantia peccati dubij confessi? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 31.

§. 1. **C**asus frequenter potest accidere: & pro negativam sententiam attendas quæso amice Lector) P. Ioannes de Lugo de *Sacram. Pœnitent. disp. 26. sect. 1. §. 4. n. 77.* adduxit plurimas rationes, Primò, quia ille v.g. qui confitetur se peccasse decies plus minusus, non dicit ut certum undecimum perjurium, sed ut dubiũ; & tamen si postea recordatur se undecim vel duodecim vicibus peccasse, non tenetur, ut communiter asserunt Doctores, & patet ex praxi, confiteri iterum tanquam certum illud unumdecimum, vel duodecimum peccatum, quòd prius sub dubio dixerat; ergo neque etiam si unicum perjurium in dubio confessus fuisset, deberet postea certior factus illud ut certum confiteri: cur enim magis unum quam undecimum debet confiteri, quando utrumque cum æquali dubio dixit, & postea de utroque æqualem habet certitudinem. Secundò si aliquis dubius de excommunicatione, irregularitate, voto, &c. petat ad cautelam absolutionem, vel dispensationem, & ea obtenta comperiat censuram & irregularitatem fuisse certò contractam, non indiget nova absolutione, vel dispensatione: quia ad hoc ipsum data fuit prior absolutio, & dispensatio, ut si vinculum fuit verè contractum dissolvatur. Ergo hoc ipsum de peccato dicendum est, quando aliquis illud confitetur, prout est in sua conscientia sub ratione dubij non indigere postea nova absolutione, cum fuerit absolutus sub conditione, si verum peccatum fuit. Tertio quando es confessus peccatum ut dubium, si fuit verum peccatum, absolutio cadit supra illud, & non quidem indirectè, sed directè: quia ad hoc illud confiteris, ut absolvaris ab illo. Et probatur clarè, quia in aliquo casu teneris illud solum confiteri & dare pro materia absolutionis, si aliud non haberes. Ergo tunc Sacerdos absolvit directè ab illo peccato: absolvit autem directè sub conditione implicita, nempe si fuit peccatum; si enim peccatum non fuit, non absolvit directè, vel indirectè ab illo: ergo si fuit verum peccatum, absolveris directè ab illo; ergo licet postea constet certò fuisse peccatum, non debes iterum ad iudicium illud deferre. Ad quid enim? non certè ad absolutionem directam obtinendam, quia jam directè absolutus es ab illo. Hucusque Pater Lugo, qui plures alias adducit rationes, respondet ad multa argumenta; quæ in contrarium adduci possunt, licet postea n. 92. nolite aliquid in hoc puncto definire, sed securiorem partem consulit.

2. Verum in gratiam amicissimi viri pro confirmatione supradictorum non definam hæc adnotare tanquam probabilem admittere hanc sententiam novissimè

novissimè ex eadem Societate Martinum Bresserum de Confessione, lib. 4. c. 18. n. 197. ubi sic ait: Observe quare dubius an fœminam concupiverit, debet explicare suum, illiusque statum; quia id necessarium est, ut Confessarius cognoscat gravitatem peccati, & statum conscientia pœnitentis. Similiter dubitans, an aliquod in genere peccatum mortale admisserit, etsi immemor speciei, tenetur illud confiteri. Addit Sanchez, si postea speciei meminerit, teneatur, & illam confiteri, quemadmodum qui peccatum confessus est ut dubium, debet iterum confiteri ut certum, si postea certus fiat se id fecisse. Verum etsi hoc sit multò tutius & probabilius, contrarium videtur improbabile, tum de specie, tum præsertim de certitudine. Hæc Bresserus. Sed tu cogita, maxime quando esset confitenda species peccati: nam esse necessariò postea confitendam docet Præpositus in 3. p. D. Thom. q. 5. de integritate Confessionis, dub. 5. n. 126. & peccatum confessum ut dubium debere iterum ut certum confiteri, ego docui in 3. p. tract. 4. resol. 91.

RESOL. CXXXIX.

An peccata dubia confessi ut dubia, si efficiantur certa, sint iterum confitenda? Et an peccata dubia sint in confessione aperienda? Ex p. 10. u. 16. & Misc. 6. Res. 79.

De hoc casu his diebus interrogatus fui per litteras ex Germania à quodam Theologo, qui pro negativa sententia adducebat Card. de Lugo, & Joannem Caramuelem, & poterat etiam adducere Leandrum de Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 5. quæst. 27. & Martinum de San. Jo. in Mon. Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 8. de Pœnit. n. 9. ubi me citato, sic ait: Añado que despues que el penitente confesò enduda el peccado, que dudò avia cometido, aunque despues se acuerde con certidumbre que le cometo, es muy probable sententia, que no tiene obligacion, à bolverle à confessar. Deven alèntir à esta opinion los Doctores, que llevan, que aviendose confesado de doze peccados, Añadiendo la particula. poco mas ò menos, si despues se acordò el penitente de dos peccados mas, no tiene obligacion à confessarlos, pues corre la misma razon en el un caso, que en el otro, veale el n. 4. deste mismo tratado. La razon de lo dicho es, que aunque confesò el penitente el peccado en duda, le absolvieron directamente del. He comunicado esto con hombres doctos, que sienten lo mismo. Ita ille. Cui adde novissimè nominatim contra me Marcum Vidalem, in Arca Theol. moral. tit. de pœnit. Sacrament. Inquis. 5. mm. 33. & seqq.

Sed his non obstantibus communiter contrarium asserunt DD. ut novissimè nominatim contra Lugum Joannes Martinon in Theolog. Scholast. tom. 5. disp. 5. o. sect. 3. n. 95. quia, ait ille, peccatum illud incertum, quando postea scitur ut certum, notabiliter variat iudicium Confessarij, & transfert illud de materia non necessaria Sacramenti in materiam necessariam. Et quemadmodum si dubitasset, essetne mortale, an veniale, posteaqueprehenderet esse mortale, teneretur de illo, tanquam de mortali, rursus confiteri, sic, &c. Par enim est ratio utriusque. Sicut enim differentia mortalis & venialis, est moraliter specifica, ita & differentia mortalis certi, & dubij. Alias rationes videbis apud DD. à me alibi adductos; & nota, quòd Cardinalis Lu-

go conatur firmare multis argumentis negativam sententiam, sed non audet ei adherere.

3. Restat modò respondere ad ejus argumenta, quæ etiam adducit Vidalis, & Martinus de San Joseph, & primo, quia qui confessus est, v. g. decies circiter, seu plus, minùse pejerasse, si postea meminuit certo, se pejerasse duodecies, non tenetur de duobus illis perjuriis confiteri: sed censetur illa in præcedenti confessione sufficienter explicasse, quamvis sub dubio tantum ea proposuerit. Respondeo, majorem requiri exactiorem in explicanda substantia peccati, quam in numero: sufficeretque numerum circiter declarari, quantum occurrit post sufficientem diligentiam, ut communi usu receptum est, ex quo magis, quam ex principiis metaphysicis de confessionis integritate judicandum est. Quò pertinet id quod ait idem Cardinalis n. 588. differentiam esse inter speciem peccati, & numerum, quoad necessitatem explicandi, & determinandi in confessione. Nam ferè omnes dicunt eum, qui confitetur, se ter, vel quater fornicatum esse, non teneri postea ad confitendam quartam fornicationem, quamvis certo illius recordetur. At verò si pœnitens dicat, se certum esse de consensu mortali contra castitatem, non tamen recordari, an circa solutam, vel conjugatam: omnes dicunt debere postea explicare determinatè speciem, si postea recordetur fuisse conjugatam, sive id advertit. Nimirum quia species peccati debet explicari determinatè, multo magis quam numerus peccatorum. Atqui, differentia inter peccatum mortale dubium, & certum, est moraliter specifica in ordine ad confessionem, & ad iudicium ferendum, in foro pœnitentia. Ergo debet magis determinatè explicari, quam numerus peccatorum.

4. Ad secundum, quod qui obtinet dispensationem à censura, vel à voto proposito ut dubio; non tenetur iterum petere, licet postea certo de illis constet. Respondeo, negando paritatem: nam institutio Sacramenti Pœnitentia obligat ad deferenda Sacerdotibus omnia mortalia eo modo, quo possint rectè censere de eorum gravitate: quòd non facit, qui peccatum mortale certum confitetur ut dubium. At potestas tollendi censuras, quæ tota pendet ab institutione Ecclesie, non hoc postulat: neque potestas dispensandi in voto ex causa rationabili, sufficiente ad relaxandum votum, sive dubium, sive etiam certum sit. Quò addo, quia alioqui non puto fore validam dispensationem voti certi.

5. Ad tertium, quia talis fuit directè absolutus à suo peccato, quamvis proposito tantum ut dubio. Ergo non tenetur illud iterum confiteri, accedente cognitione certa: quæ cognitio tantum purificat, aut notificat conditionem, sub qua fuit remissum per absolutionem. Respondeo, peccatum illud, fuisse quidem directè remissum: sed quia non fuit satis explicatum in præcedenti confessione, manet obligatio explicandi illud ut certum.

6. Et hæc omnia docet Martinon ubi supr. contra Lugum, & alios; qui tamen mm. 91. sine ulla formidine sustinet, peccata dubia non esse in confessione aperienda. Verùm hanc sententiam Martinon, tanquam adversantem communi opinioni Doctorum, & communi praxi totius Ecclesie, alibi omnino rejiciendam esse probavi. Et præcipuè in hac part. 10. tr. 12. resol. 2. Unde malè novissimè probabilem illam putat Bossius in Moral. tom. 1. part. 2. tit. 1. §. 48. mm. 1754. si loquutus est de probabilitate practica, si autem de probabilitate speculat iva, transeat.

Q 2 RESOL.

TON
10
11
12
13